

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΝΑΥΠΛΙΟΥ
«Ο ΠΑΛΑΜΗΔΗΣ»

Ταχ. Δ/ση: Κωλέττη 3
Τ.Κ. 21100 - Ναύπλιο
Τηλ. fax: 27520.27256
e-mail : nafplibr@otenet.gr
Πληροφορίες: Ελένη Κριεμάδη

Ναύπλιο, 01/11/2019
Αρ. Πρ.: 520

ΠΡΟΣ
Δ/ΝΣΕΙΣ Β/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
(υπόψη Υπευθύνων Σχολικών Δρ/τήτων,
Π.Ε., Α.Υ., Πολιτιστικών Δρ/τήτων)

**ΘΕΜΑ: ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΤΗΣ
Δ.Κ.Β.ΝΑΥΠΛΙΟΥ 2019-2020**

Σας στέλνουμε τα Προγράμματα Τοπικής Ιστορίας και Περιβαλλοντικής Εκπ/σης για το σχ. έτος 2019-20 και παρακαλούμε να τα προωθήσετε στα Σχολεία αρμοδιότητάς σας.

Η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Ναυπλίου στα πλαίσια της λειτουργίας της, πραγματοποιεί Εκπαιδευτικά Προγράμματα - Δραστηριότητες, που προσελκύουν πλήθος μαθητών από την περιοχή μας και την υπόλοιπη Ελλάδα, φέρνοντας πολλούς νέους κοντά στην Βιβλιοθήκη. Ειδικά, τα Προγράμματα ΤΙ και ΠΕ απευθύνονται σε μαθητικές ομάδες Δ/θμιας Εκπ/σης, οι οποίοι πραγματοποιούν **εκπαιδευτικές επισκέψεις** στα πλαίσια υλοποίησης Προγραμμάτων Σχολικών Δραστηριοτήτων, Ερευνητικών Εργασιών (project) ή και άλλων σχολικών Δρ/τήτων.

Τα Εκπαιδευτικά μας Προγράμματα απευθύνονται σε μικρές ομάδες μαθητών (**25 ατόμων**) και έχουν **διάρκεια μία έως μιάμιση ώρα**. Η συμμετοχή είναι **ελεύθερη** (χωρίς κόστος), αφού για την πραγματοποίησή τους, η Βιβλιοθήκη στηρίζεται στην **εθελοντική προσφορά** σημαντικών φορέων και ανθρώπων της πόλης μας.

Κατά τη φετινή χρονιά, με βάση την εμπειρία των προηγούμενων ετών και για την αρτιότερη οργάνωση και λειτουργία των Προγραμμάτων, οφείλουμε να λάβουμε υπόψη τα εξής:

1. Τη μεγάλη προσπάθεια που γίνεται για τον εορτασμό της επετείου των 200 ετών από την Επανάσταση του 1821 και να εναρμονιστούμε, τροποποιώντας τη θεματολογία Προγραμμάτων.
2. Τα Προγράμματα μπορούν να διαμορφωθούν ανάλογα με τους σκοπούς και τους στόχους των συγκεκριμένων ομάδων μαθητών και **πραγματοποιούνται κυρίως με περιηγήσεις στην παλιά πόλη του Ναυπλίου και τα κάστρα ή, αν οι συνθήκες το επιτρέπουν, στο χώρο της Βιβλιοθήκης. Ειδικά για το Ναύπλιο, όπου διασώζονται ιστορικοί χώροι και κτίρια οι επισκέψεις στο «πεδίο εφαρμογής των προγραμμάτων» θα βοηθήσουν στη βιωματική κατανόηση της ιστορίας.**
3. Οι ημέρες πραγματοποίησής τους επιλέγονται κατόπιν συνεννόησης με την Υπεύθυνη Προγραμμάτων της Βιβλιοθήκης και τους Υπευθύνους των σχολικών ομάδων που επιθυμούν να υλοποιήσουν Πρόγραμμα. Επισημαίνουμε δε ότι Προγράμματα, **όταν υπάρχει δυνατότητα**, μπορούν να πραγματοποιούνται και απογεύματα ή ακόμα και Σαββατοκύριακα, δεδομένου ότι οι περισσότερες πολυήμερες Εκπ/κές Επισκέψεις γίνονται και σε ημέρες μη λειτουργίας των Σχολείων.

4. Οι σχολικές ομάδες, όταν ενημερωθούν για τα Προγράμματα και επιθυμούν να πάρουν μέρος σε κάποιο, πρέπει να **δηλώσουν τη συμμετοχή τους έστω και με προσδιορισμό εποχής ή μήνα**. Στη συνέχεια να αποστείλουν συμπληρωμένη την **Αίτηση** που επισυνάπτεται. Για την επιτυχία του προγραμματισμού της εργασίας μας να γίνεται από τα σχολεία **έγκαιρη εκδήλωση ενδιαφέροντος** ώστε να τηρείται **αυστηρή προτεραιότητα**.
5. Για να είναι λειτουργικό και αποδοτικό το Πρόγραμμα, καλό θα είναι η **Ομάδα** των μαθητών που θα το πραγματοποιήσει να συμμετέχει σε Πρόγραμμα Καινοτόμων Δραστηριοτήτων στο σχολείο της (όχι περιηγητική εκδρομή, ξενάγηση, ή «απασχόληση») και **να μην υπερβαίνει τους 25 μαθητές**.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΠΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ
από την κ. Μαρία Δοντά, Φιλολόγο, τέως Υπεύθυνη Σχ. Δρ/τήτων Δ.Δ.Ε. Αργολίδας

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

Α. Η «**Τοπική Ιστορία**» αντιμετωπίζει την ιστορική εξέλιξη ενός χώρου μέσα από την:

- ✓ Εναλλαγή κυριαρχιών και διοικητικών δομών
- ✓ Διαμόρφωση του πολιτισμού και των κοινωνικών δομών
- ✓ Επίδραση των σταθερών γεωγραφικών δεδομένων στην εξέλιξη.

Η μάθηση της Τοπικής Ιστορίας είναι **βιωματική μάθηση** μέσα από τις ιστορικές πηγές, τα αρχαιολογικά μνημεία και όλα τα μνημεία του πολιτισμού.

Στην περίπτωση του Ναυπλίου, όπου είναι έντονα ίχνη της επαναστατικής και της πρώτης μετεπαναστατικής περιόδου τόσο στην παλιά πόλη όσο και στις οχυρώσεις, η «**Τοπική Ιστορία**» συνυφαίνεται με **απόλυτο τρόπο με την γενική ιστορία της περιόδου και ενισχύει την κατανόησή της από τους μαθητές**. Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει και εμπειρικά από την εξαετή εφαρμογή των Προγραμμάτων.

Β. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ = ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΣΤΟΧΟΙ: ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ ΝΑ ΚΑΤΑΝΟΗΣΟΥΝ:

- ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΕΝΟΣ ΤΟΠΟΥ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ
- ΤΗΝ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΜΕΤΡΩΝ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
- ΤΗΝ ΕΠΙΡΡΟΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΚΑΘΕ ΕΠΟΧΗΣ
- ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΚΑΤΑΜΕΡΙΣΜΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ – ΤΕΛΙΚΑ- ΤΟΝ ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΟ ΤΟΥΣ ΡΟΛΟ ΣΤΗΝ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
- ΤΗΝ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΩΝ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΩΝ ΜΙΑΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ – ΒΑΣΙΚΗ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΣ ΤΗΣ ΔΕΙΦΟΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
- ΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΖΩΗΣ ΤΩΝ ΑΠΛΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΡΟΗ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΧΡΟΝΟΥ
- ΤΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΥΣ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΣΑΝ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ '21.

ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

1. Η επίδραση του Γεωφυσικού περιβάλλοντος του Ναυπλίου στα ιστορικά γεγονότα της Επανάστασης του 1821

ΒΑΣΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΑΝ ΤΗΝ ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΙΟΡΚΙΑΣ ΤΟΥ ΝΑΥΠΛΙΟΥ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ - ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΣΥΝΑΝΤΗΣΑΝ ΠΟΛΙΟΡΚΗΤΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΟΡΚΟΥΜΕΝΟΙ - ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΩΣ ΕΔΡΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ - ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΤΑ ΤΡΙΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΧΡΟΝΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ.

→ Η βραχώδης και επικλινή χερσόνησος → «δύσκολη» σύνδεση με την ξηρά → ακτογραφία που δεν επιτρέπει την εύκολη είσοδο στο λιμάνι → οχυρωματικά έργα και λιμενικές εγκαταστάσεις υπό το πρίσμα της υπάρχουσας τότε οπλικής τεχνολογίας.

2. Το κάστρο του Παλαμηδιού

- ✓ Γνωρίζουμε το κάστρο ακολουθώντας την διαδρομή του Σταϊκόπουλου, το βράδυ της 29-30 Νοεμβρίου 1822.
- ✓ Διερευνούμε την Οχυρωματική αρχιτεκτονική ως συνάρτηση του Φυσικού Περιβάλλοντος και των κατά καιρούς χρήσεων.
- ✓ Κάνουμε αναφορά στο Σωφρονιστικό σύστημα 19^{ου} αι. (φυλακές, λαιμητόμος)
- ✓ Δίκτυο Natura 2000

3. Η παράδοση της Ακροναυπλίας στους Έλληνες το 1822

Θα διερευνήσουμε:

- ✓ Οχυρωματικές τεχνικές κατά εποχές κυριαρχιών
- ✓ Καταστροφικές επεμβάσεις (ΕΟΤ, ξενοδοχεία...)
- ✓ Έργα ανάπλασης .

Ακολουθώντας την διαδρομή παράδοσης του φρουρίου στον Κολοκοτρώνη (Δηλαδή Κάστρο Τόρων- Τάπια Γκριμάνι- Φράγκικο κάστρο- Ρωμαϊκό κάστρο- κάθοδος από την πύλη του Σαγρέδου(!) (Εάν έχει ανοίξει!))

4. Τα κτίρια της Επανάστασης

Διαδρομή: Παλαιό τζαμί (Τριανόν), κτίριο Αρχαιολογικού Μουσείου, Βουλευτικό, Φυλακές Λεονάρδου, Ενετικό Διοικητήριο οδού Κων/πόλεως (κτίριο Εκτελεστικού, 1824-25), Οθωμανικά σαχνισιά, Οθ. κρήνες, Φραγκόκλησσα.

- ✓ Κατασκευή δημόσιων ή ιδιωτικών κτιρίων
- ✓ Η αλλαγή χρήσης τους ανάλογα με τις κυριαρχίες
- ✓ Αντιμετώπιση προβλημάτων από το βραχώδες και επικλινές εδάφος
- ✓ «Εθνικοί οίκοι» και ιδιωτικές κατοικίες κατά την Επανάσταση του 1821

5. Πλατείες – Ναοί στα χρόνια της Επανάστασης

Διαδρομή: Άγιος Γεώργιος 1540 μ.Χ. - Άγιος Σπυρίδων 1702 μ.Χ. - Αγία Σοφία 1100 μ.Χ. – Πλατεία Συντάγματος

- ✓ Τα λατρευτικά κτίρια αλλάζουν θρησκεία με την εναλλαγή των κυριαρχιών
- ✓ Στον Άγιο Γεώργιο επικεντρωνόμαστε στην καθιέρωσή της σε Μητρόπολη το 1823, τα σημαντικά γεγονότα που έγιναν εδώ Ορκωμοσία Όθωνα Καποδίστρια, Κηδεία Μοροζίνι, Παλαιών Πατρών Γερμανού, Καποδίστρια και Υψηλάντη.
- ✓ Στον Άγιο Σπυρίδωνα αναφερόμαστε στις αλλαγές χρήσεις (Ορθόδοξη εκκλησία- αποθήκη- Εκκλησία- Δολοφονία Καποδίστρια)
- ✓ Στην Αγία Σοφία στη Θρησκευτική καταπίεση των υποδούλων.
- ✓ Η πλατεία των Πλατάνων και ο ρόλος της στην Επανάσταση.

6. Η συμβολή του Ιωάννη Καποδίστρια στη δημιουργία του ΝΕ κράτους:

Πολεοδομικό Σχέδιο, Νεοκλασικά κτίρια, Μέτρα για «να πάρει η πόλη αέρα», Ασφαλιστήρια, Δολοφονία

7. Τα Νοσοκομεία της Επανάστασης του 21

Τα δύο πρώτα κρατικά Νοσοκομεία της Ελλάδας (Το Πολιτικό στον Ψαρομαχαλά και το στρατιωτικό στην Ακροναυπλία). Προβλήματα υγείας και περίθαλψης κατά την Επαναστατική και Καποδιστριακή περίοδο.

- ✓ Η επίδραση του γεωφυσικού ανάγλυφου αλλά και του Ανθρωπογενούς περιβάλλοντος στην υγεία (Ψηλά κτίρια με σαχνισιά, στενοί δρόμοι, υγρασία κ.α.).
- ✓ Περίθαλψη τραυματιών
- ✓ Εκδήλωση και Αντιμετώπιση επιδημιών
- ✓ Ιατρικές υπηρεσίες που προσέφεραν τα 2 πρώτα κρατικά νοσοκομεία
- ✓ Γιατροί, φάρμακα, ειδικότητες εργαζομένων, κάλυψη δαπανών...

8. Το Ναύπλιο μέσα από τη Βαβυλωνία του Δημητρίου Βυζαντίου

Γνωριμία με το Ναύπλιο του 1827, μέσα από το κλασικό θεατρικό έργο.

- ✓ Δημήτριος Βυζάντιος: Δημόσιος υπάλληλος, Αγιογράφος, λαϊκός θεατρικός συγγραφέας
- ✓ Χρόνος, Χώρος, Κοινωνία
- ✓ Θεατρικές δοκιμές στα σπίτια της ανώτερης τάξης
- ✓ Καφενεία και λοκάντες, Επαγγέλματα
- ✓ Τυπογραφεία

9. Ο Όθωνας και η Αντιβασιλεία στο Ναύπλιο. Δίκη Κολοκοτρώνη

- ✓ Εκλογή, Άφιξη, Αντιβασιλεία
- ✓ Σύλληψη, Δίκη, καταδίκη Κολοκοτρώνη και Πλαπούτα
- ✓ Οι δικαστές Γ. Τερτσέτης και Αν. Πολυζωίδης
- ✓ Καταδίκη σε θάνατο, μετατροπή ποινής, εγκλεισμός στο Παλαμήδι
- ✓ Απονομή χάριτος με την ενηλικίωση του Όθωνα

Οι ενδιαφερόμενοι εκπαιδευτικοί μπορούν να επικοινωνούν για οποιαδήποτε πληροφορία και προκειμένου να οριστικοποιηθούν τα Προγράμματα, οι ημερομηνίες και ώρες υλοποίησής τους, με την Υπεύθυνη των Εκπ/κών Προγραμμάτων κ. Ελένη Κριεμάδη στο **τηλέφωνο 27520 27256, κιν.: 6937270993** (Δευτέρα έως Παρασκευή, 9:00 - 14:00) και στο **e-mail: edu@vivl-nafpl.arg.sch.gr**

Για τα Προγράμματα μπορείτε επίσης να ενημερωθείτε από την **ιστοσελίδα <http://vivl-nafpl.arg.sch.gr>** της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Ναυπλίου και από τη σελίδα μας στο **facebook**.

Η Διευθύντρια

Ιωάννα Κωστοπούλου